

GÅRDENS MYSIGASTE

RUM

Med sitsar i flera nivåer är det enkelt att hitta ett perfekt avstånd till elden, utifrån hur mycket det ryker och hur frusen du är.

01

GRÄV UT

02

MÄT UPP

03

BYGG
STOMME

04

MONTERA
SITSAR

Eld har en närmast magnetisk dragningskraft. Bygger du en eldplats i trädgården får du en ny, mysig samlingsplats.

Eldstaden är nedsänkt i marken. Det kräver lite gräv-
arbete, men det håller kvar
värmén när kvällarna är kyliga.

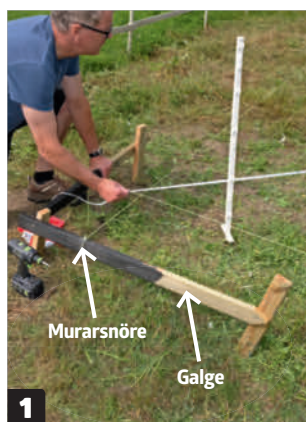
Eldplatsen är byggd av några få olika material: tryckimpregnerad trall, formbrädor och plywoodskivor. Det gör projektet lättare, och gör det även enkelt att handla material.

Stolparna till eldstaden sågar vi själva av trall, som sågas på längden. Det är en billig lösning och går snabbt om du har en cirkelsåg med styrskena.

En hel del jord måste grävas bort för att bygga en stor eldstad som denna – 12 kubikmeter ska bort – men för den delen av projektet väljer vi att hyra en grävmaskin. □

01 GRÄV UT

Eldstaden ska byggas en bit ned i marken, så först måste du gräva ett hål. Den färdiga eldplatsen ska mäta ca. 4,5 x 5,5 m, så du ska gräva bort ca. 12 m³ jord. Det är mycket, så vi hyr en grävmaskin. Den kan gräva ut efter de snören vi sätter upp mellan de fyra hörnen. Grävmaskinen gräver också ut för ett "steg" ned i hålet hela vägen runt, samt för dräneringsrör.

Mät upp och markera var hålet ska grävas. Snöret görs fast i hemmabyggda galgar, en i varje hörn. Kontrollera att mätningen är korrekt med diagonalmått.

Gräv ut hålet. Det ska vara 85 cm djupt, och det formas ett "steg" hela vägen runt, så att hålet anpassas efter själva eldstaden så gott som möjligt.

I varje hörn av hålet sitter en galge. Den består av en stolpe med två vågräta delar, som markerar eldplatsens sidor.

Ett snöre sätts upp mellan hörnstolparna, som övriga stolpar ska riktas in efter för att hamna helt rakt.

Det är en bra idé att bygga en stege, så att det är lätt att komma upp och ned i hålet utan att förstöra kanterna.

02 MÄT UPP

Nu ska det mätas upp för eldplatsens hörnstolpar, så att de hamnar helt perfekt. Det är viktigt, så att stommen blir vinkelrät. När alla fyra hörnstolpar är på plats spänner du upp ett murarsnöre mellan dem, så att eldplatsens sidor blir markerade. Det gör det enkelt att sätta upp resterande stolpar. De ska bara riktas in efter snörena för att hamna helt rakt.

1

Mät upp för hörnstolparna, så att du kan dra snöret längs alla fyra sidor. Här görs murarsnöret fast i den ena hörnstolpen.

2

Kontrollera diagonalmåttet från hörnstolpe till hörnstolpe tvärs över hålet i alla fyra hörn. Använd ett murarsnöre och håll det stramt mellan de två stolparna som du mäter mellan. Det är viktigt att de två diagonalmåtten är identiska – då är stommen vinkelrät.

3

Kontrollera att hörnstolparna är lodräta. När de är det ban- kar du fast dem ordentligt och spänner upp ett murarsnöre mellan dem.

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD

Var noggrann med mätningen till att börja med, så säkerställer du att din stomme blir vinkelrät.

LÄTT SVÅRT

TIDSFÖRBRUKNING

Ca. 1 vecka.

PRIS

Ca. 5.000 kr., exkl. grävarbete och eldfat.

MATERIAL

Trall, 28 x 120 mm, tryckimp. (kapas till 28 x 58 mm):

- 52 stolpar (A) à 900 mm
- 28 stolpar (B) à 500 mm

Trall, 28 x 120 mm, tryckimp. (kapas till 28 x 38 mm):

- 48 klossar (E) à 100 mm

Plywoodskivor, vattenfast, 15 x 900 x 2.500 mm (sågas upp):

- 5 skivor (C) à 450 x 2.500 mm

Plywoodskivor, vattenfast, 12 x 1.200 x 2.500 mm (delas i tre):

- 7 skivor (D) à 400 x 2.500 mm

Formbrädor furu, 21 x 95 mm (kapas till 21 x 45 mm):

- 48 avståndsstycken (F) à 500 mm

Formbrädor, 21 x 95 mm (till sitsar):

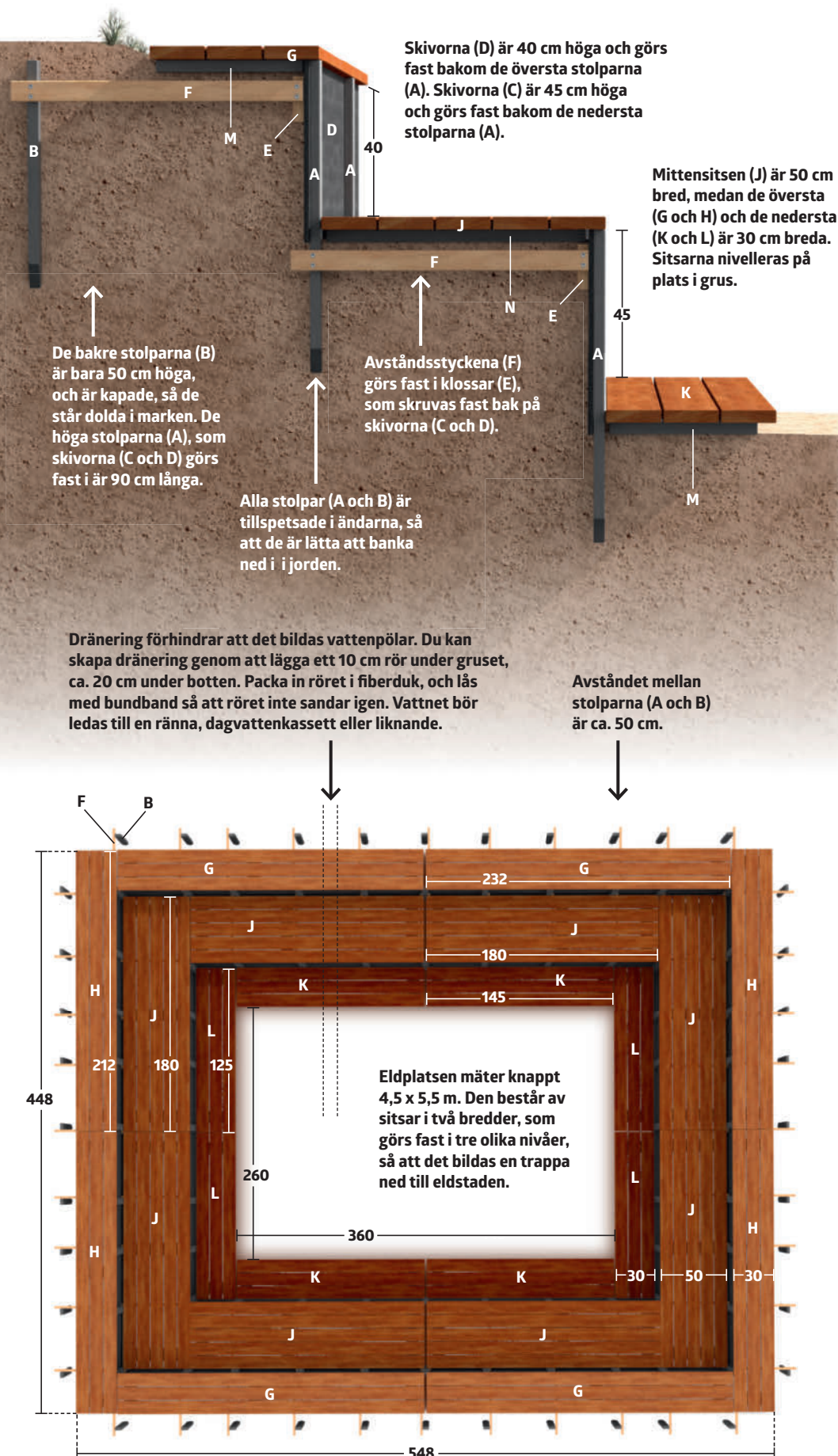
- 12 toppbrädor (G), 2.320 mm
- 12 toppbrädor (H), 2.120 mm
- 40 toppbrädor (J), 1.800 mm
- 12 toppbrädor (K), 1.450 mm
- 12 toppbrädor (L), 1.250 mm
- 60 tvärsålar (M), 265 mm
- 32 tvärsålar (N), 465 mm

Dessutom:

- Skruvar: 4 x 40 mm, 4,5 x 60 mm
- Träimpregnering, grundfärg, träskyddsolja (nyatoh och svart)
- Grus, 0-4 mm, här 5 kubikmeter
- Dräneringsrör, 10 mm

SPECIALVERKTYG

- Grävmaskin
- Sänk-/cirkelsåg med styrskena
- Krysslaser

När sidorna (C och D) är på plats ska det fyllas på med grus bakom – ca. 2-3 kubikmeter.

Skivorna (C och D) sätts upp längs stolparna. Skivorna bildar "stöd-stegen" på trappan ned till eldstaden och håller gruset på plats.

03

BYGG STOMMEN

Eldplatsen består av en trästomme byggd av stolpar av tryckimpregnerad trall och skivor av vattenfast plywood. Det ska sättas flera stolpar i olika nivåer, som skivorna kan fästas i. Skivorna håller kvar jorden i de två "stegen" som leder ned till den nedsänkta eldstaden. När alla stolpar och skivor är på plats fyller vi upp med grus som bildar underlaget för sitsarna.

1

Placera de övriga stolparna (A) mellan hörnstolparna. Börja med den ena långsidan, där du sätter stolparna med 50 cm mellanrum. Det är lite större avstånd mellan hörnstolparna och stolpe nummer två, då skivorna förlängs lite längst ut för att det ska gå ihop.

2

Förborra ev. för stolparna innan du bankar ned dem i marken, om den är mycket hård. Det är den här, men det löser ett 16 mm betongborr.

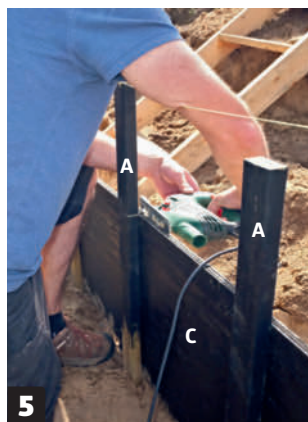

3

Sätt sitsarna (C) längs stolparna (A), när alla stolpar är på plats. Börja med den ena långsidan. Stolparna sågas av i toppen senare.

4 Gör fast skivorna (C) i stolparna (A) hela vägen runt. Skivorna ska placeras i samma höjd. Det är lätt att mäta upp för skivornas höjd med ett laservattenpass, där linjen kan ses hela vägen runt (360 grader). Laservattenpasset placeras i mitten, och när skivans kant linjerar med laserlinjen görs skivan fast med 4 x 40 mm skruvar.

5 Kapa stolparna (A) i toppen, när alla skivor (C) i första raden är fastskruvade. Kapa med en sticksåg. Finjustera ev. efteråt med hobbykniv och slippapper.

6 Placera nu stolparna (A) i nästa rad. Använd ett snöre att rikta in stolparna efter, och placera dem med 50 cm mellanrum. Förborra ev. i marken.

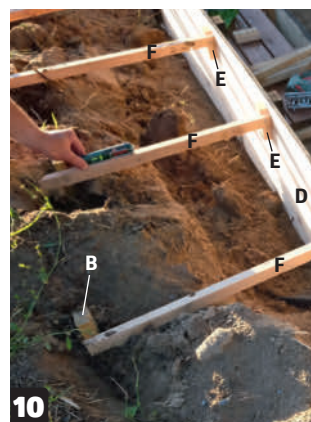
7 Montera avståndsstycken (F) mellan de två stolpraderna. De fästs med 4,5 x 60 mm skruvar i en ca. 10 cm kloss (E) som är monterad på skivan (C).

8 Sätt upp nästa rad skivor (D). Använd laservattenpasset, så att skivorna hamnar i exakt rätt höjd. Se till att stolparna sitter lodrätt.

9 Fyll upp med grus mellan de två skivrader (C och D), när alla sitter på plats. Gruset ska vara underlag för sitsarna, så det ska upp i samma nivå.

10 Banka ned stolpar (B), och montera avståndsstycken (F) i klossar (E). Se till att avståndsstyckena är vågräta. Stolparna kapas så att de döljs under jord.

11 Botten ska fyllas upp, komprimeras och nivelleras. Det är en god idé att bygga ett nivelleringsverktyg som passar eldplatsen. Det går snabbt. När verktyget dras längs skivornas kant är det lätt att få en enhetlig botten med samma avstånd till kanten över hela ytan.

HEMMA-GJORDA STOLPAR

tips

Vi gör stolparna till eldplatsen själva genom att såga trall på längden med en sänksåg med styrskena. Det blir betydligt enklare att göra inköpen för projektet när det är så få olika dimensioner som möjligt. Stolparnas mått är 28 x 58 mm.

04

MONTERA SITSARNA

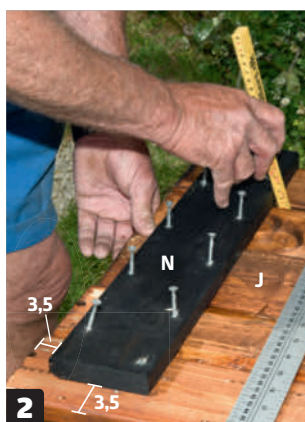
Vi gör sitsar i två olika bredder. De breda (J) byggs av fem formbrädor, de smala (G, H, K och L) av tre. Brädorna fogas samman med hjälp av tvärlåar (M och N), som skruvas fast på undersidan. Om sitsarna ska målas är det en klar fördel att göra det innan du bygger ihop dem. Här har vi strukit sitsarna med grundningsolja och trälasyr. Tvärlåarna målas svarta.

Var noggrann när du bygger den första sitsen, så kan du bygga de andra sitsarna efter den, och du är säker på att de blir identiska.

Sitsarna hålls ihop av tvärlåar undertill. Tvärlåarna är lite kortare än sitsens bredd. Vi lämnar 3,5 cm luft i sidorna.

Sitsarna byggs ihop. De består av fem trallbrädor (J), som fogas samman med fyra tvärlåar (N). De görs fast på undersidan med 4 x 40 mm skruvar. Börja med den yttersta i ena änden. Luften fördelas jämnt mellan brädorna innan du skruvar fast tvärlåarna. Förborra i tvärlåarna så undviker du att träet spricker.

Montera tvärlåan (N) i den andra änden. Tumstocken används för att säkra samma avstånd mellan brädorna, innan tvärlåan skruvas fast.

Skruva fast de två mittersta tvärlåarna (N). Träet kan slå sig lite, men du kan bända det på plats med ett stämjärn t.ex., innan du skruvar fast dem.

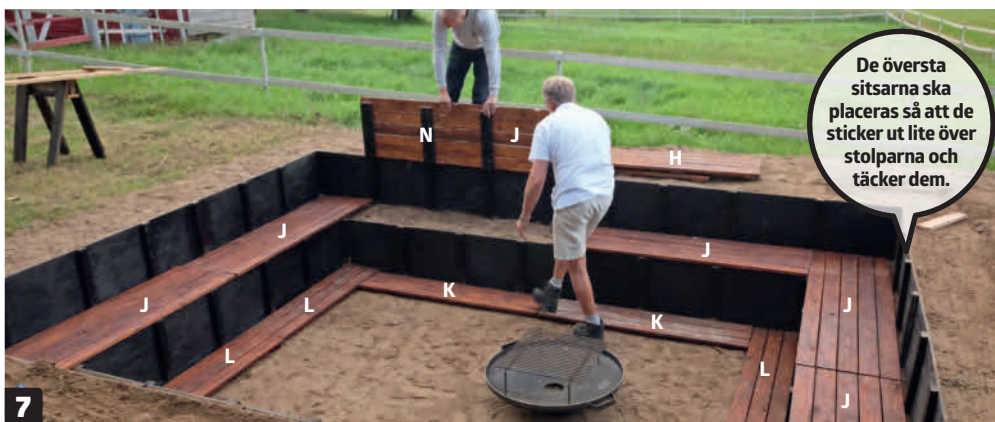
4 Skruva fast de små klossarna på kanten när du är klar med den första sitsen. Då kan du använda den som mall för de andra sitsarna. Med klossar på kanterna är det bara att lägga upp brädorna till nästa sits, utan att du behöver mäta. Här har vi använt några plywoodbitar som skruvas fast tillfälligt på kanterna.

5 Nästkommande sitsar byggs ovanpå den första. Det är lätt att rikta in brädorna efter klossarna i kanten. De smala sitsarna byggs på samma sätt.

6 De färdiga sitsarna läggs på plats på träskelettet. De läggs bara ovanpå gruset, som är lätt att nivellera så att sitsarna ligger plant och stabilt.

7 Nu är det ordning och reda på alla sitsar nere runt eldstaden. Den sista breda sitsen ska läggas på plats. Det är ca. 0,5 cm luft mellan sitsarna, vilket gör att det finns utrymme till att lirka dem på plats. På den översta kanten ska det vara smala sitsar, så att man kan sitta även där. Längs med kanten i botten läggs också "sitsar" som underlag för fötterna, så att man inte behöver gå i gruset.

8 Lägg de smala sitsarna på plats på den översta kanten. De nivelleras också på plats i det underliggande gruset.

FÖRBORRA EFTER EN MALL

Om du har många likadana delar som ska förböras är det smart att göra en bormall. Den är lätt att göra av t.ex. en bit papp i samma storlek som det du ska borra i. Du borrar bara efter de hål som är i mallen.

Ett mysigt hörn i den nedsänkta eldplatsen med både lä och värme.